

Започна учебната година в Атониадата - светогорската семинария

Вчера, 27 септември, Кръстовден по стар стил, в центъра на Света гора беше тържествено открита учебната година в прочутата семинария, основана през 18 век и действаща с известни прекъсвания вече 273 години на Света гора – Атон. В нея през изминалите близо три столетия са учили и българи, чиито имена трябва да се издирят, колкото и трудно да е това.

Атониадата е снована в 1749 г. като образцово за времето си духовно учебно заведение. Идеята била на Цариградския патриарх Кирил V. Училището, наричано и академия, първоначално се помещавало в сграда на манастира Ватопед. Въпреки че по това време атонските манастири били в окаяно финансово състояние, това училище е получило нужната подкрепа.

Един от първите му директори в 50-те години на 18 век бил просветеният духовник Евгений Вулгарис. Без да се впускаме в етимологията на това презиме, която е достатъчно ясна, ще кажем, че той е бил един от най-учените православни клирици на Балканския полуостров през 18 век. При това е имал желанието и волята да работи за просветата на гръцкия народ и

на останалите православни народи в границите на Османската империя, чиято територия в преобладаващата си част била юрисдикция на Цариградската патриаршия. Съответно повишаването на просветното равнище на клира е означавало повишаване на равнището на всички православни народи, духовно подчинени на Фенер.

За съжаление Евгений Вулгарис не останал дълго в семинарията, защото бил извикан да преподава във Великата гръцка школа във Фенер, а след сблъсък с назадничавия патриарх Самуил (унищожил Печката архиепископия и Охридската българска архиепископия през 1766 и 1767 г. съответно) заминал във Влахия и оттам в Русия, където е ръкоположен за Славонски и Херсонски архиепископ в Украйна (тогава наричана Новорусия). На старини се оттеглил за научна работа в Санктпетербург, където и умрял през 1806 г.

В Атониадата преподавали видни учители като Мелетий Ватопедски, Неофит Кавсокаливийски, свети Никодим Светогорец и по-сетнешният Александрийски патриарх Киприан. Учениците изучавали богословски науки, философия, логика, природни науки и др. Благодарение на съвременните програма и методи на обучение академията скоро придобила име на добра школа и привлякла голям брой ученици. Сред тях били свети Козма Етолийски, Йосиф Мизиодак (родом от Черна вода, на Дунава), новомъченикът свети Атанасий Ксирокрински, свети Атанасий Пароски и гръцкият просветител и революционер Рига Велестинли.

След оставката на Вулгарис училището западнало. А с началото на гръцкото освободително въстание през 1821 г. то прекратило дейността си. Възстановено било през 1842 г. и се преместило в сграда, построена в центъра на Атон – Карея. От 1930 г. се помещава във ватопедския скит „Свети Андрей“ (населаван до 70-те години на миналия век от руски монаси), като действа под надзора на свещения кинотис, ръководството на Света гора. Наложило се още едно прекъсване на учебната работа между 1940 и 1953 г. поради войните (италиано-гръцката, втората световна и гражданската война в Гърция).

През последните десетилетия училището предоставя средно образование от 7 до 12 клас, разделено съответно на 3 години гимназия и 3 години лицей, каквато е системата на общото образование в Гърция. Неговите ученици са на пълен пансион (храната и настаняването се осигуряват безплатно от училището) и живеят в общност. Налични са всички необходими удобства за живеене като перални, сушилни, спортни съоръжения, настолни игри, книги от съвременната библиотека, IT зала с модерни компютри, физико-химична

лаборатория и др. Те се учат на всичко, което изучават учениците от държавните училища, и в допълнение изучават църковна музика, агиография, литургия, история на света, тълкуване на евангелски откъси и светоотечески текстове, етика и др. Преподавателският състав на училището е на високо равнище. Повечето от тях имат по 2-3 дипломи, включително магистърски и докторски, така че равнището на обучение е много високо. При това интерактивното обучение чрез видео проектори и екипното обучение мотивира учениците.

Денят в училището започва в 6.45 часа с утринна (света литургия има всеки четвъртък, както и в неделя и на празник) и протича така:

- Утринна служба: 6.45 ч.
- Закуска: 7.45 ч.
- Учебни часове: 8.00 – 14.00 ч.
- Обяд: 14.00 – 14.30 ч.
- Почивка и самоподготовка: 14.30 – 16.00 ч.
- Вечерна служба: 16.00 – 16.30 ч.
- Спорт или ползване на компютърна зала: 16.30 – 18.00 ч.
- Самоподготовка: 18.00 – 20.00 ч.
- Вечеря: 20.00 – 20.30 ч.
- Вечерни молитви: 20.30 – 20.50 ч.
- Филмов клуб, прожекция на документални филми: 21.00 – 22.30 ч.
- Време за лягане и нощен покой: 23.00 – 6.30 ч.

Броят на учениците в Атонската семинария не е голям, а основната причина за това се сочи местоположението ѝ и сравнително строгият контрол над учениците. Сред тях често има и млади монаси, които са дошли в атонските манастири без завършено средно образование, а други се обучават като слушатели заради изучаваните богословски дисциплини.

И за заключение нека споменем, че в средата на 70-те години на миналия век завършва Атониадата един гръцки младеж, който след това завърши

Духовната академия „Свети Климент Охридски“ в София като стипендиант на Светия Синод на БПЦ, после защити две поредни докторски дисертации у нас по старобългаристика и по история на Църквата, създаде семейство с православна българка, а сетне работи близо три десетилетия като асистент и професор във Флорина (Лерин) и в Солун; от май т. г. е и почетен доктор на Софийския университет „Свети Климент Охридски“. Това е проф. д-р, d.h.c. Константин Нихоритис.

dveri.bg